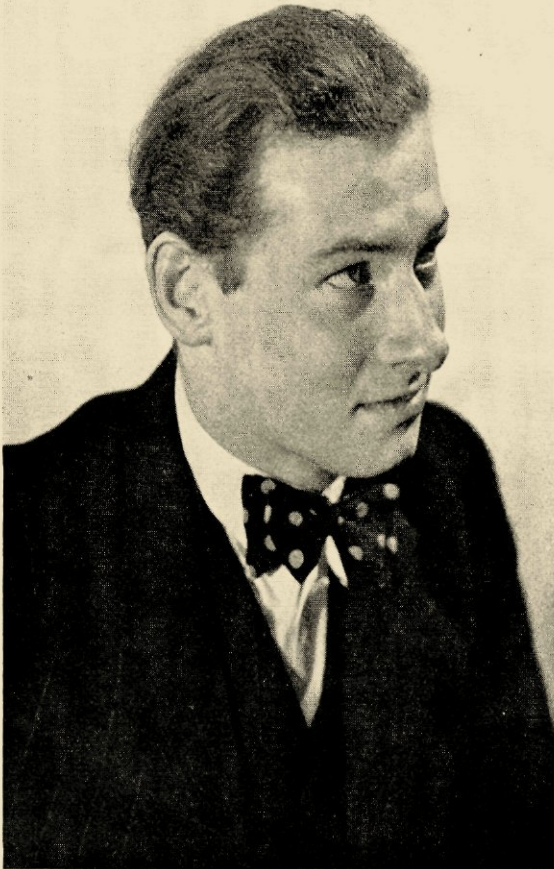

TOONEEL

De regisseur en schrijver Anton Koolhaas

komstig verlangen ontstaan zijn. Een gelegenheidsstuk werd het, moest het worden, Rotterdamsch van inslag, geladen met een Rotterdamschen geest, volkshumor, anders dan Amsterdamsche gein. Een „geest”, die moet spreken tot „geest”, op samenwerking met het publiek gericht en met de duidelijke bedoeling mee te helpen aan den herbouw, zij het aan de voorbereiding. Werkverschaffing als ge wilt, blijk van burgerzin of stedelijke solidariteit, bestemd om tot het hart van allen te spreken. Een vroolijk spel dus, spectacle coupé, elck wat wils, twee of meer-slachtig in opzet en uitvoering.

Er is de ernst, de gedragen klank, die een enkel oogenblik den Vondeliaanschen val niet schuwt in den proloog, door Jan Musch met sobere geschakeerdheid gezegd, toon-sleutel voor dit geheel van bont gebeuren, waarop het werd afgestemd. Een breede zwaai, die de deuren opent, waardoor holderdebolder een kleurige stoet van narren en snaken, malle en bevallige jofferen naar binnen stuift, oubollig tierend, snappend en kwetterend, pratende over zaken en andere zorgen. En dwars er doorheen kwinkslagen en schimpscheuten, grollen en koddige zetten in de decors van professor Rosse als platen van Epinal, primitief, van altijd herkenbare realiteit zonder streven naar authenticiteit. En dan balletten, beurtelings tragisch en kluchtig, de blinde vlucht van onder pakken gebogen vluchtelingen en de uitgelatenheid van tiksters en werkvrouwen. Het kostelijke schimmenspel van Ter Gast, het schuiven van de massale vormen van schepen, kaden, machines, waarbij, kenmerkend voor de gansche opvatting, gelijk op de grillige prenten van Raoul Dufy, de kleur niet met het lijnenwerk samenvalt, zooals we zagen op platen uit de jeugd. Want dit er moedwillig „tegen aan zingen”, het gebrokene van het rythme, typeert het snoer, waarmee de leider Anton Koolhaas de disparate elementen richtte en bond.

Zooals in het variété, mag de aandacht van den kijker-hoorder geen oogenblik verslapen; de middeleeuwens, die cluyte en abel of mirakelspel samenbrachten, verstonden dit al. Het moest primitief zijn, immers voor alle rangen en den niet verwenden een blik gunnen in een wereld van geraffineerd vermaak, waarvan de Schiedamsche Dijk een

KRONIEK

afschaduwning is. Daar herleeft de vermoeide *valse chaloupe* of wiegelwals, waaraan de naam van Mistinguett verbonden blijft en er moest iets in van romantische liefde, het minnekoozen in het puin, het tortelen van wie zich een huiselijken haard trachten te stichten.

Het puin bood zich als gereede grondstof voor gemakkelijke tooneelen, waar compères en commères zich laten gaan. In dit puin liggen voetangels en klemmen, die de schrijvers wisten te vermijden. Behendig grepen ze terug naar het jaar 1440, toen de stad 100 jaar bestond, een feest, dat evenmin gevierd kon worden wegens het heerschen van den zwarten dood. Dit is aanleiding tot halve woorden of toespelingen, voor den goeden verstaander onmiskenbaar, en tot montere

anachronismen. Er komt de dood, licht aangeschoten, uit Elckerlyc en dan volgt het eene liedje op het andere, ferm en leutig. Daarop grepen uit het zakenleven en dan staat daar Speenhoff, verouderd, maar dezelfde, zelf het hart van Rotterdam. De balletten en daarvan onafscheidelijk de muziek — het orkest wordt door den componist Schweitzer uitnemend geleid — zijn de bloem van dit genoegelijke spel, waar met veler goeden wil en talent en de stuwkracht van één iets bereikt werd, waaraan lust naar zich onderscheiden geringschattend voorbij moge gaan, dat in de lijst van plaats en tijd een daad is, waaraan behalve de genoemden o.a. Willem Landré en de danseressen Corrie Hartong en Nettie van der Valk hun krachten geven of gaven.

H. van Loon

Het Hart van Rotterdam, mise en scène van Prof. Rosse. Het tooneel waarin de feestvreugde om het 100-jarig bestaan van de stad wordt gestoord door het binnentreden van den dood uit Elckerlyc